



Rend mig i traditionerne

Teatret er sygt, og sygdommens navn er Brecht, siger den amerikanske mesterinstruktør Gerald Thomas, der besøger Kanonhallen i denne uge med sit eget teaterkompagni, Opera Seca.

AF SØREN KASSEBEER

»Jeg hader traditionelt teater. Det er TV uden kamera og grundlæggende misforstået, fordi det forsøger at gøre noget, TV og film er meget bedre til, nemlig at kopiere virkeligheden. Teatret er og bliver kunstigt,« siger den 39-årige amerikanske mesterinstruktør Gerald Thomas, der fra på tirsdag indtager Kanonhallen i København med sit brasilianske teaterkompagni, Opera Seca.

På programmet står trilogien »B.E.A.S.T.«, hvis indhold er umuligt at referere fornuftigt (det er en pointe i sig selv!), men som mere overordnet kan beskrives som humoristisk, provokerende teater, der serverer en række af den vestlige civilisations klassiske traumer og myter i skarp sav: Incest mellem mor og datter, skabelsesberetningen som fabulerende show og renaissancekoryfæer forvandlet til mafia-medlemmer ved en kendt og

agtet brasiliansk filminstruktørs begravelse.

Lyder det lidt sygt? Måske. Men ifølge Gerald Thomas er det ikke ham, men det traditionelle teater, der ikke er rigtig rask. Sygdommen er alvorlig, og dens navn er Bertolt Brecht.

»Han har stadig en enorm indflydelse. Desværre. Jeg havde håbet, at han ville forsvinde ud af billedet samtidig med Murens fald, men det skete ikke. Problemet er, at han er en moraliserende forfatter, og det er virkelig noget, jeg hader,« siger Gerald Thomas, der – trods alt – ser lys forude, fordi en ikke så fjern fortids sværmeriske idealisme efterhånden afløses af en total skepsis i hele den vestlige verden.

Samfundet er ved at miste sine illusioner, sin tro på systemer, og som kunstner kan jeg kun bifalde den udvikling. Det, der kender tegner giganter som Joseph Beuys, Arnold Schönberg og Jimi Hendrix er netop, at de overskrider alle begrænsninger og traditioner,« siger han.

Også på det personlige plan er Gerald Thomas – i bogstavelig forstand – grænseoverskridende:

»Jeg kan finde mig til rette alle steder. Hvis jeg fik at vide, at jeg skulle tage til Leningrad eller Seoul i morgen og blive der i 20 år, ville jeg synes, at det var OK. Det tager mig en time at inte-

grere mig i et nyt samfund.«

Gerald Thomas er et stort navn, også i hjembyen New York, hvor det fashionable Lincoln Center og dets mod-sætning, La Mama, er hans foretrukne spillesteder. Han har skabt en lang række operaproduktioner sammen med den fremtrædende amerikanske komponist Philip Glass, han var i sin tid en af Samuel Becketts foretrukne instruktører, og i 1997 skal han iscenesætte Wagner i Bayreuth med ingen ringere end Pierre Boulez som dirigent. Størst publikumsentusiasme møder han imidlertid i Brasilien, hvor han grundlagde Opera Seca i 1986.

»I New York er de fleste udøvende kunstnere nødt til at tjene penge som taxichauffører og servitricer ved siden af. Sådan er det ikke i Brasilien, hvor man kan leve af billetindtægterne alene. Opera Seca spiller 365 dage om året, med fuldt hus hver aften, og den enorme appetit på kultur afspejler sig i pressen, hvor seks aviser på størrelse med The New York Times dagligt bringer 10 siders kulturstof,« fortæller Gerald Thomas.

I Brasilien har teatret som kunstform en status, der gør de store navne til stjerner af Michael Jacksons dimensioner, og Thomas' svigermor, skuespilleren Fernanda Montenegro, der også er med i København, er så populær, at

politiet må sættes ind for at undgå tumult blandt de tusinder af mennesker, der går for-gæves efter billetter.

»Noget af den samme hysteriske tilbøjelse er overgået mig. Jeg kan ikke gå på restaurant eller spadsere en tur på gaden i Rio,« siger Gerald Thomas.

At han som jøde føler sig godt tilpas i rollen som verdensborger og provokerende kunstner er – ifølge ham selv – helt logisk.

»Jøder er ikke bange for at modarbejde regler, fordi de – billedligt talt – aldrig er blevet inviteret med til festen. Se på Albert Einstein: Hans manglende ærbødighed over for fysikkens grundsætninger gav ham mulighed for at formulere radikalt nye teorier. Eller hvad med Marx Brothers? De udtrykker den totale ikke-tilpasning til konventionen,« siger Gerald Thomas, der – som det fremgår – holder af at nedbryde de værdier, de fleste af os tager så utroligt alvorligt.

»Den filosofi, vi bygger vores vestlige kultur på, er i virkeligheden meget mere åben, end folk går rundt og tror. Hvor jeg ved det fra? Fra jeg var 16 til jeg var 21 læste jeg konstant – Kant, Heidegger, Derrida og den slags. Jeg fik hæmoroider af at sidde på British Museum og studere, men jeg indså, at alle de store filosoffer – trods et desperat forsøg på at forstå den men-

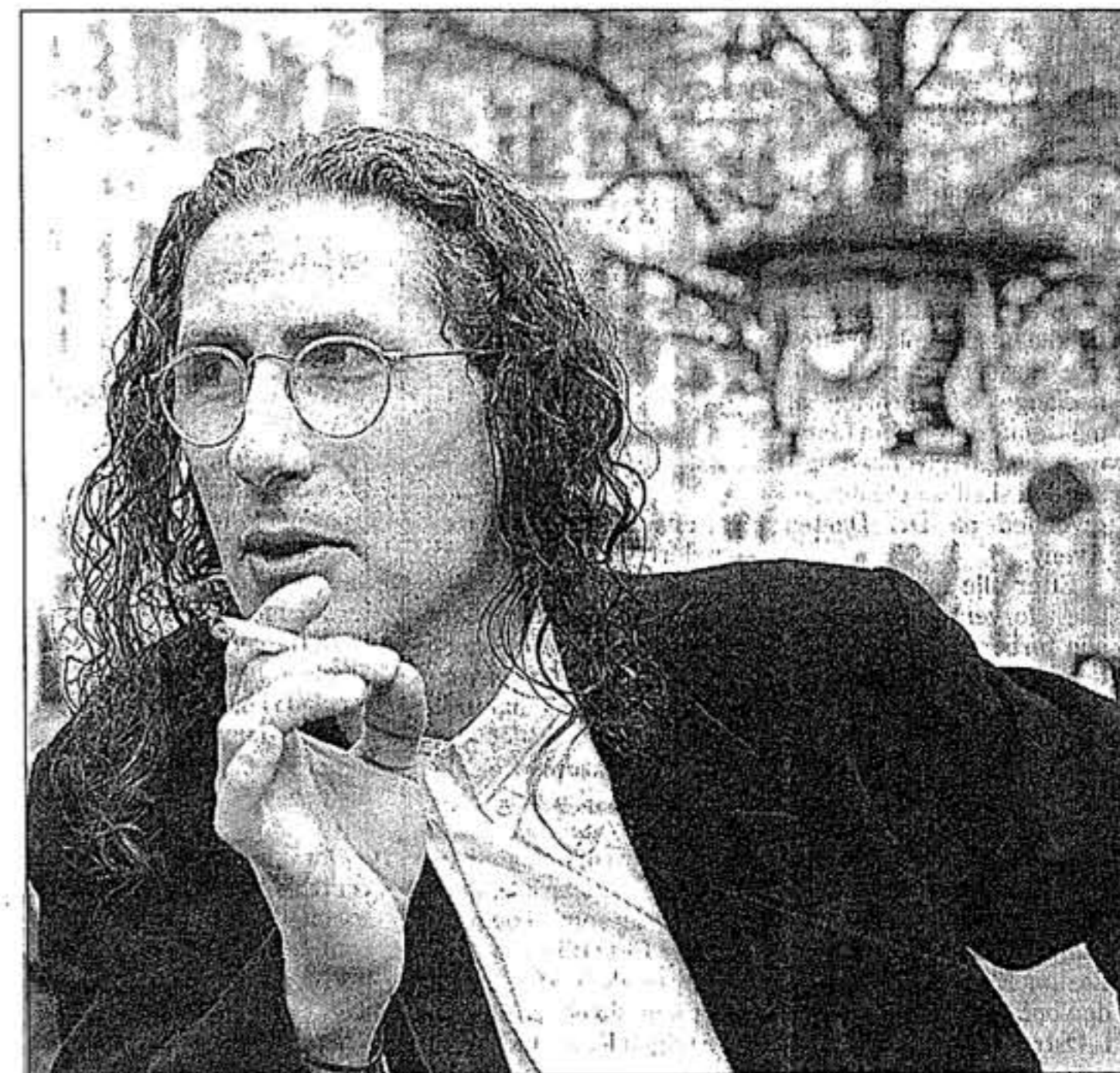
neskelige sjæl – ender med at erkende, at det ikke kan lade sig gøre.«

Da B.E.A.S.T. – trilogien blev vist i New York medførte det tre ugers heftig avisdebat for og imod, og en opera, Thomas producerede i Japan i 1990, medførte demonstrationer udenfor, fordi den handlede om en stærkt promiskuøs japansk kvinde.

Reaktionerne er typiske, men Gerald Thomas betragter det ikke som et mål i sig selv at gøre folk vrede og forargede.

»Det, jeg først og fremmest ønsker, er, at gøre teatret til en ekstatiske oplevelse, hvor publikum oplever metaforisk i stedet for at være vidner til en jævnt fremadskridende historie, fortalt i replikker. Min pointe er, at mennesker hele tiden tænker på 10-15 andre ting, end de giver udtryk for med ord, og derfor ville det være idiotisk af mig at fokusere på sproget alene,« siger han og fortsætter:

»Lad mig give et konkret eksempel: Når de forhandler fred i Mellemosten er der med garanti en eller anden israelsk diplomat, der tænker på, at hende der fra den palæstinensiske delegation kunne han godt tænke sig at gå i seng med. Sådan er det bare! Vi er ikke kun, hvad vi siger – vi er samtidig en helt masse andet. Det er dét, jeg prøver at vise i mine teaterproduktioner.«



»Samfundet har mistet sine illusioner, sin tro på systemer, og som kunstner kan jeg kun bifalde den udvikling,« siger den amerikanske instruktør Gerald Thomas. Foto: Mogens Ladegaard